

معماری در گذر اندیشه

مجموعه مقالات

تأليف:

رفیقا جباری

هیئت علمی دانشگاه ملی و حرفه‌ای

علیرضا نصیری

۱۳۹۵

سرشناسه	: خبازی، رقیه، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: معماری در گذر اندیشه: مجموعه مقالات/ رقیه خبازی، علیرضا نصیری.
مشخصات نشر	: تبریز: هنر اول، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۶۸ ص: مصور (بخشی رنگی).
شابک	: 978-600-7460-44-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: معماری -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	: Architecture -- Iran-- Addresses , essays, etc
موضوع	: معماری اسلامی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	: Islamic architecture -- Iran -- Addresses, essays, lectures
موضوع	: معماری -- ایران -- تاریخ
موضوع	: Architecture -- Iran -- History
شناسه افزوده	: نصیری، علیرضا، ۱۳۴۸ -
رده بندی کنگره	: ۱۶۹۵ م۲خ/ ۱۴۸۰ NA
رده بندی دیویی	: ۲۰/۹۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۱، ۷۷

تبریز صندوق پستی: ۱۴۶۸ - ۳۸۵ - ۰۹۱۴۳۰۱۴۱۵۷ : تلفن: ۰۹۱۴۳۰۱۴۱۵۷ honarpub@yahoo.com

عنوان: معماری در گذر اندیشه

مولفان: رقیه خبازی، علیرضا نصیری

ناشر: هنر اول

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری ۶۸ صفحه

چاپ و صحافی: مدیران

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-7460-44-3

شابک: ۳-۴۴-۷۴۶۰-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ محفوظ و مخصوص مؤلفین است

فهرست

پیشگفتار.....	۷
مقدمه.....	۹
در طراحی و شکل‌گیری فضاهای معماری چه عواملی تاثیر گذارند؟.....	۱۱
مقدمه.....	۱۱
عوامل موثر بر ادراک فضا و فضای معماری.....	۱۲
سیستم‌های نوین ساخت و تاثیر آن در معماری.....	۱۷
چکیده.....	۱۷
هنر و اثر آن در مهندسی سازه.....	۱۷
مزایای استفاده از روش‌های نوین ساخت.....	۲۰
نتیجه.....	۲۰
آسیب‌پذیری در زلزله، کاهش اثرات مخرب با مدیریت بحران.....	۲۱
چکیده.....	۲۱
مقدمه.....	۲۱
مدیریت بحران زلزله.....	۲۲
نتیجه‌گیری.....	۲۵
مقررات ملی ساختمان؛ بررسی فضاهای نیمه‌باز.....	۲۷
چکیده.....	۲۷
مقدمه.....	۲۷
فضای نیمه باز در معماری سنتی.....	۲۷
سازمان فضایی خانه‌های معاصر.....	۲۸
فضاهای نیمه باز در مقررات ملی.....	۲۹
نتیجه‌گیری.....	۳۱

۳۳	کمبودهای مشکل‌زا در مقررات ملی ساختمان.....
۳۳	چکیده.....
۳۳	مقدمه.....
۳۴	مواردی از تأثیرات بد ناکافی بودن مقررات.....
۳۶	نتیجه‌گیری.....
۳۹	تأثیر توسعه سازه‌های کوهستانی در توسعه ارتباط انسان با طبیعت و بازگشت هویت ناب انسانی.....
۳۹	چکیده.....
۳۹	مقدمه.....
۵۱	نتیجه‌گیری.....
۵۳	نقش طراحی الیم در کاهش مصرف انرژی.....
۵۳	چکیده.....
۵۳	مقدمه.....
۵۴	محل قرارگیری ساختمان.....
۵۵	فرم و جهت‌گیری ساختمان.....
۵۵	پلان و طرح‌بندی فضاها.....
۵۶	پوسته خارجی ساختمان و بازشوها.....
۵۷	نتیجه‌گیری.....
۵۹	مدرنیسم و طراحی شهری نوین در ایران.....
۵۹	چکیده.....
۵۹	مقدمه.....
۶۰	تاریخچه و مفهوم مدرنیسم.....
۶۰	مدرنیسم و ایران.....
۶۱	شکل‌گیری معماری مدرن در ایران.....
۶۱	نگاهی گذرا به شهر و شهرسازی در ایران.....
۶۵	نتیجه‌گیری.....
۶۷	منابع.....

پیشگفتار

فرهنگ حلقه واسط بین هدف (کمال طلبی) و برنامه (هنر، علم، مذهب) است و شکل معماری با تبعیت از ویژگی های محیطی و فلسفی بوجود می آید و عامل زمان به علت ماهیت دگرگونی سازی ساختار زندگی انسان به عنوان رکن اصلی، فضاها ی جدید را شکل می بخشد. فرم معماری بارزترین شاخصه تاثیرپذیری معماری از فرهنگ است. پس باتوجه به اصل پایداری مفاهیم چه هری مستقیم در هر پدیده، می توان اصول انسانی مذکور را در سیر زمان حفظ نموده و از آنها به عنوان مفاهیم بنیادی اساسی استفاده کرد. در وفاداری به فرهنگ و هنر یک سرزمین حفظ و تکرار اشکال گذشته مورد نظر نبوده و در طراحی و هنر، نگاه پویا و خلاق از ضرورت های اولیه متغیر به شمار می آید. می توان گفت که معماری انتقال دهنده معنی است نه شکل آن.

در آخر نتیجه می گیریم که معماری یکی از دو رکن اصلی فرهنگی و علمی است و هر گاه در مسیر زمان یکی از ارکان سست و ضعیف گردد، نتیجه حاصله ناکافی و ناتمام رشد می نماید. ملحوظ داشتن عوامل بنیادی، فرهنگی و هنری در بنا، یک اثر ساختمانی معمولی و بی روح را به سوی یک معماری کامل و شاخص سوق می دهد. اثری که آرمان ها، تاریخ و فرهنگ، ذوق و اندیشه و هنر یک جامعه در آن نهفته است به موازات این بینش توجه به واقعیت ها و ضرورت های ساختمان و عملکرد نیز موجب نوعی تعالی در بیان معمار گردیده و پیام معماری در این مرحله آشکار خواهد شد.

در خاتمه از سازمان نظام مهندسی استان، دانشگاه آزاد اسلامی، سماء سراب، دانشکده سماء سراب، آموزشکده فنی و حرفه ای دخترانه الزهراء تبریز، شورای محترم کتاب، حوزه معاونت محترم پژوهشی و واحد انتشارات دانشگاه فنی و حرفه ای که امکان چاپ این کتاب را فراهم آوردند، تشکر نموده و امیدوار است که صاحب نظران با انتقادات و نظریات مفید و سازنده خود، اینجانب را در تهیه و تدوین کتب بهتر و مفیدتر یاری فرمایند.

گرچه صنعت ساختمان سازی در کشور در سال‌های اخیر از رشد چشمگیری در ابعاد مختلف کمی و کیفی برخوردار بوده اما وضعیت فعلی معماری ایرانی نه تابع الگوهای غربی و شرقی با ویژگی‌های یک ساختمان مدرن و پیشرفته است نه اثری از فرهنگ و هنر ایرانی و اسلامی. علت این مشکل را باید در عوامل گوناگون مانند ضعف‌های نظارتی، ضعف‌های آموزشی و فرهنگی، اهمال کاری‌های برخی طراحان و پیمان‌کاران، اغماض نا بجای گروهی از کارفرمایان، بومی نبودن مصالح و عدم تطبیق آن با شرایط ایران، عدم استفاده اصولی و صحیح از امکانات و مصالح جدید، منطبق نبودن طرح‌های جدید با فرهنگ ایرانی و اسلامی و از زوایای مختلف مانند: شرایط اقتصادی، تحولات فرهنگی و تغییر سلیقه عمومی و امثال آن مورد بررسی قرار داد. فقط برآشت نادرست از خلاقیت و نوآوری در طراحی ساختمان‌ها را می‌توان به عنوان یکی از عوامل اصلی این نابسامانی‌ها و آشفتگی‌ها محسوب نمود زیرا به نظر می‌رسد به رغم دانش جدید و جارب ارزماند موجود و قابل دسترس، برای بسیاری از طراحان و مهندسين این عرصه، از مفهوم نوآوری و خلاقیت، تنها ارائه یک طرح متفاوت از اهمیت برخوردار است بدون آنکه سایر ضوابط و ملاحظات علمی، عرفی و ارزشی مورد توجه قرار گیرد. این در حالی است که در معماری ایرانی اسلامی بخلاف معماری مدرن، نه تنها آداب و سنن ارزشی مانند: وضو گرفتن و دعا به هنگام کار، بلکه سبک‌های هنری، بصری و معنوی نیز در طراحی و ساخت از اهمیت ویژه برخوردار بوده و به موازات آن، سایر عوامل و الزامات فعالیت در این عرصه از جمله: استفاده بهینه و کامل از فضای در اختیار، بومی بودن مصالح و تناسب آن با شرایط اقلیمی، حفظ یا جلوگیری از ورود سرما و گرما، جهت تابش نور خورشید و روشنایی مناسب و حتی موضوعاتی مانند: انعکاس صدا، مسیر باد و جریان هوا در داخل ساختمان یا قبله نیز بطور کاملاً ماهرانه و منطقی مورد توجه قرار می‌گرفته است و...

امید است با همکاری همه علاقه‌مندان بتوان تصویر گویا از معماری در این مجموعه به دست آورد.